

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมนี้ มุ่งเสริมสร้างศักยภาพของคนขับรถบรรทุกอ้อยในการวิเคราะห์ประสบการณ์การบริโภค การลดการบริโภคและสังเคราะห์วิธีการลดการบริโภคสารเสพติดที่สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มคนขับรถบรรทุกอ้อยที่ส่งอ้อยให้โรงงานน้ำตาลขอนแก่น เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการศึกษาแบบผสมผสาน (Mixed method) ทั้งวิธีวิจัยเชิงปริมาณจากการใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพจากการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม มีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาพร้อมกับคนขับรถบรรทุกอ้อยตลอดการวิจัย และมีการประชุมก่อนปิดโครงการเพื่อสรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ประสบการณ์ พบว่า คนขับรถบรรทุกอ้อยเคยใช้ยาบ้า กาว สุรา บุหรี่ แต่ในปัจจุบันมีการใช้สารเสพติด 4 ชนิด ส่วนมากใช้สุรา บุหรี่ และเครื่องดื่มชูกำลัง ส่วนยาบ้ามีเพียง 2 ราย ด้วยเหตุผลเพื่อผ่อนคลายความเครียด ร่วมสังสรรค์กับกลุ่มเพื่อน และเพิ่มความสามารถในการทำงาน สถานที่ในการใช้สารเสพติดมาก คือ ที่ไร่อ้อยตอนคนงานช่วยกันขนมัดอ้อยขึ้นรถ ที่หน้าโรงงานช่วงจอดรถรอส่งอ้อยเข้าโรงงาน และสูบบุหรี่ขณะขับรถ

แนวทางการลดการบริโภคสารเสพติดตามมุมมองของคนขับรถบรรทุกอ้อย ได้แก่ 1) การเพิ่มพูนความรู้ 2) การเข้าถึงสื่อสาธารณะ 3) การสร้างเสริมแรงจูงใจ 4) การสร้างเครือข่ายเพื่อนช่วยเพื่อน 5) ให้การปรึกษาอย่างต่อเนื่องจากครอบครัว เพื่อน นายจ้าง ผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และ 6) เรียนรู้ร่วมกับกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สมาคมชาวไร่อ้อย ศูนย์บำบัดยาเสพติด เจ้าหน้าที่โรงงานน้ำตาลและตำรวจ

การพัฒนาศักยภาพกลุ่มคนขับรถบรรทุกอ้อยมีกระบวนการเรียนรู้ต่อเนื่องจากการสัมภาษณ์รายบุคคล การสนทนากลุ่มซึ่งได้เสนอแนะให้หาสื่อเผยแพร่ในการประชุมเครือข่าย ผู้วิจัยจึงได้ผลิตคู่มือลดการบริโภคสารเสพติด และจัดการประชุม ผลลัพธ์จึงมีอาสาสมัครดูแลผู้ที่ประสงค์ลดบุหรืจนสำเร็จ 2 คน เลิกดื่มสุรา 3 ราย กลุ่มจึงสรุปขั้นตอนปฏิบัติที่ต้องทำต่อไป ได้แก่ 1) การสร้างสัญญาใจ 2) เพื่อนเตือนเพื่อน สร้างสรรค์กิจกรรมช่วยเหลือกันเองเมื่อมีปัญหา 3) การประชาสัมพันธ์เพื่อสื่อให้เห็นถึงโทษของสารเสพติด 4) ปรับเปลี่ยนค่านิยมที่ไม่ใช้สารเสพติด 5) การสัมมนา อบรมให้ความรู้กับคนขับรถบรรทุกอ้อย 6) ร่วมสร้างเครือข่ายการป้องกันสารเสพติดจากองค์กรภายในและภายนอกพื้นที่และต่างมุมมอง

แนวทางการแก้ไขปัญหาการบริโภคสารเสพติดที่เสนอ โดยผู้ขับรถบรรทุกอ้อยจำเป็นต้องได้นำสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง ดังนั้นจึงควรมีการดำเนินการวิจัยอย่างต่อเนื่องเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของผู้ขับรถบรรทุกอ้อย ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่นำไปสู่สังคมที่ปลอดสารเสพติดต่อไป

This participatory action research was conducted with the aims to enhance sugar cane truck drivers' capacities in analyzing the experience related to substance use and control of substance use and to synthesize strategies in lowering substance use that were congruent with the needs of sugar factory sugar cane truck drivers in Khon Kaen Province. Mixed methodology was used for data collection, structure questionnaire for interview, and also used in-depth interview, focus group and non participant observation. Moreover, the researcher and sugar cane truck drivers participated with content analysis along the research.

The experiential analysis revealed that sugar cane truck drivers had used methamphetamine, adhesive glues, alcohols and cigarettes. At present, however, only alcohol, cigarette and "power boost" beverages were most frequently used; however, two samples have used methamphetamine. The truck drivers rationalized that these substances helped to reduce stress, were often used when partying with friends and believed these substances could enhance their stamina in working. Substance use usually occurred at the sugar cane fields when workers transporting sugar cane bunches onto the trucks, while waiting to deliver sugar canes into the sugar factories and the drivers often smoked cigarette while driving.

Strategies to reduce substance use, according to the drivers' perspective, included 1) increasing knowledge, 2) increasing accessibility to public media, 3) promoting motivation, 4) building learning network, 5) continuing counseling, and 6) learning together with all stakeholders.

Activities to enhance sugar cane truck drivers' capacities in lowering substance use consisted of 1) promise making, 2) peers reminding peers and creating activities to assist one another in times of trouble, 3) public relation to reflect the negative consequences of substance use, 4) modification of personal values in not using the substances, 5) seminars to provide and boost the drivers' knowledge, and 6) building of substance control network among sugar cane truck drivers. In addition, a substance control manual was created and there were volunteers assisting in the smoking cessation program. Two drivers had successfully quitted smoking, and three drivers had successfully quitted drinking.

The means to reduce substance use proposed by the sugar cane truck drivers must be wholeheartedly implemented. As a result, there should be continuing research efforts to promote the sugar cane truck drivers' capacities that in turn, would lead to the substance-free society.